

FUGLE

Området langs sporene ved Naturpark Åmosen byder på masser af fugleoplevelser.

En aften i maj og juni byder på et sandt kor af fuglestemmer. Græshoppesangerens monotone, snurrende sang høres næsten overalt i mosen. Kærsangeren er ligeledes almindelig. Den sjældne Engsnarre høres ofte og tit med indtil flere fugle i området ved Kongemosen.

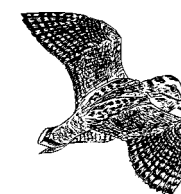

En vintertur til Kongemosen kan være bidende kold, men man kan som regel varme sig med fine rovfugleoplevelser. Blå Kærhøg, Musvåge, Fjeldvåge og Tårnfalk er faste indslag, og er man heldig, kan både Rød Glente, Vandrefalk og Havørn komme forbi.

Mange andefugle ses ved Kongemosen, ligesom den Gråstrubede Lappedykker i sommerhalvåret sætter sit præg på lydbilledet med sine karakteristiske "grisehyl".

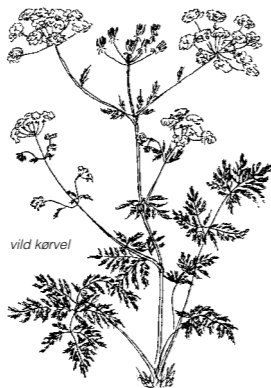
Såvel i Assentorp-området som i Åmosen kan man på lune sommeraftener opleve den lille vadefugl Skovsneppe i sin karakteristiske parringsflugt. Her flyver hannen lavt over skoven og udstøder sit gryntende parringskald i søgen efter hunner.

FLORA

For den botanikinteresserede findes der meget at kigge på langs sporene ved Naturpark Åmosen.

Gul Frøstjerne står i småflokke i lave, fugtige områder, mens vejene i området er kantet af Vild Kørvel med sine skærme af hvide blomster. Vild Kørvel, som både Græshoppesanger og Kærsanger ynder at bruge som sangpost.

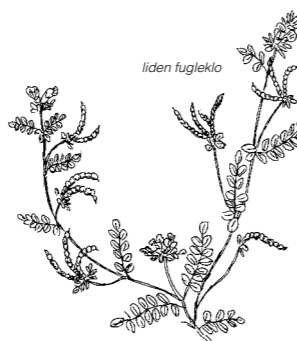
Går man langs Åmose Å, lægger man måske mærke til nogle slyngende planter med trådfine stængler og små, kugleformede blomsterstande, der kravler rundt i brændenælderne langs åen – man har så fundet den i øvrigt sjældne snylteplante Nælde-Silke, der ikke er sjælden her i området.

Den opmærksomme botaniker vil måske være heldig at finde den sjældne Sandkarse, der hører til Korsblomstfamilien, og man kan være heldig at støde på Vand-Brandbæger, der ellers er sjælden her på Sjælland.

En botanisk specialitet for det sandede Assentorp-område er Liden Fugleklo – en lille plante tilhørende

Ærteblomstfamilien. I Jylland er den ret almindelig, men på Sjælland ganske sjælden. Her i området er den specielt talrig i det indhegnede fåreafgræssede overdrev.

Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejernes private ejendomme. Vis hensyn og respekter skiltningen. Ruten ned til og langs Åmose Å er en trampesti, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen. Adgangen på ruten ned til og langs Åmose Å er begrænset til tidsrummet fra kl. 7 til solnedgang, i månederne november til februar dog kun fra solopgang til solnedgang. Ejeren kan forbyde adgang på dage, hvor der afholdes jagt, og du må ikke medtage hund på denne del af ruten.

SPØRG LODSEJEREN

Lodsejeren vil gerne fortælle om, hvad der sker i landskabet lige nu. Du er velkommen til at kontakte: Hardy Hansen, Assentorpvej 136, 4295 Stenlille Svend Enevoldsen, Assentorpvej 115, 4295 Stenlille Jette Linding, Baunelukket 6, 2820 Gentofte

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere: Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening Friluftsrådet · Kommunernes Landsforening · Landbrug og Fødevarer · Landdistrikternes Fællesråd · Naturstyrelsen Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet

Tekst: René Andersen, Jørgen Birkedal, Flemming Nielsen, Klaus Nielsen, Gertrud Knudsen, Claus Helweg Ovesen, Anders Fischer. Tegninger: Jørgen Løvgret, Bente Nielsen Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos: Landbrug og Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V Telefon 33 39 40 00 · E-mail spor@lf.dk

WWW.SPOR.DK

SPOR0386 · LFA · 7/2011

Spor i Store Åmose

VELKOMMEN TIL SPOR I STORE ÅMOSE

Der er 2 afmærkede ruter: En gul rute på ca. 2,6 km, som fører dig forbi Maglebjerg, og en blå rute, som er en kombineret cykel- og vandrerute på ca. 9,5 km, som tager dig med ud til Kongemosen. Ruterne er afmærket med pile og farver for ruten. Du må ikke tage hunden med på den del af den blå rute, som går ind over marken og langs Åmose Å. Husk i øvrigt at efterlade naturen, som du gerne selv vil møde den. God tur.

GUL RUTE

1 FRA P-PLADSEN VED MAGLEMOSEVEJ

Sporet starter ved parkeringspladsen på Maglemosevej og går mod vest ned mod Åmosen ad denne vej. Fortsæt forbi Maglesvinget ca.100 hundrede meter ad blå rute. Gå til venstre langs plantningen og oplev landskabet åbne sig med en stor udsigt over mosen.

2 TRAPPE TIL MAGLEBJERG

Maglesvinget er i begyndelsen en vej, der går igennem åbent terræn og under højspændingsledningen. Ved sommerhusene fortsætter vejen som en smal sti gennem tæt beplantning. Kort efter kommer man til trappen til Maglebjerg. Området ejes af Danmarks Naturfredningsforenings Naturfond. Maglebjerg ligger 20 m over det øvrige terræn, og der er en god udsigt ud over Åmosen, som er et af Sorø Kommunes nordligste områder. Det er også det mest øde. Der findes bord med bænke på Maglebjerg.

3 AD MAGLEBJERGVEJ

Der er ikke adgang videre fra toppen af Maglebjerg. Man skal ned ad trappen igen til Maglesvinget, der fortsætter gennem en tidligere grusgrav. Her udvides stien igen til en egentlig vej. Ved Maglebjergvej drejes skarpt til venstre ad denne. Til højre er der åbne marker. Området er en del af det oprindelige Assentorp sommerhusområde, hvor grunde skulle udstykkes så store, at der på hver ejendom kunne være både brønd og septiktank til kloakering. Efterspørgslen efter den type grunde var imidlertid så ringe, at planen blev opgivet. Efter at have

passeret en indhegnet granplantning på venstre hånd drejes til venstre.

4 INDIANERBAKKEN

Stien går nu gennem et gammelt grusgravsområde. Det kaldes i folkemunde Indianerbakken, men det er uklart, hvor navnet stammer fra. Stien slutter ved Assentorpvej, hvor der drejes til højre.

5 FÅREFOLDEN

Hvor den indhegnede fold på venstre hånd slutter, drejes til venstre op til lågen ind til folden. Færdslen gennem folden skal ske stille og roligt, da der går får. Det er forbudt at tage hunde med ind i folden, men det kan lade sig gøre at gå uden om folden ved at følge de røde pile. Der er udgang fra folden ad en låge ud til P-pladsen, hvor sporet slutter.

BLÅ RUTE

1 FRA P-PLADSEN VED MAGLEMOSEVEJ

Sporet starter ved parkeringspladsen på Maglemosevej og går mod vest ud til Kongemosen. Fortsæt ca. 2 km ud ad Maglemosevej og nyd, at blikket kan vandre langt. Oplev stilheden, der er langt til større trafik anlæg og andre støjkilder.

2 TRAMPESTI TIL ÅMOSE Å

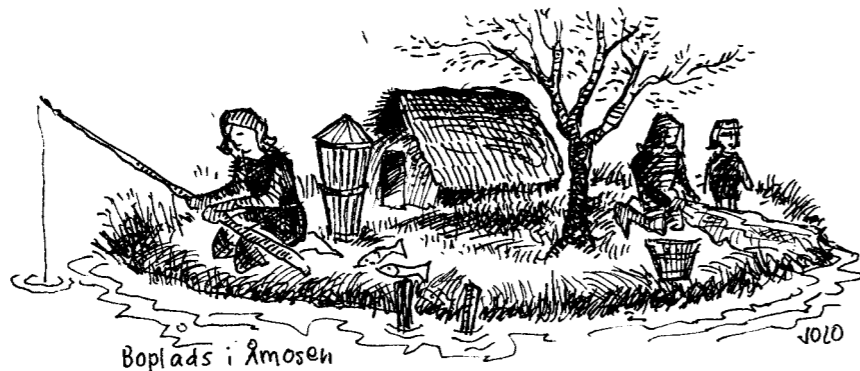
Ved Kongemosen er der mod nord ned mod Åmose Å en bred trampesti langs en af de mange afvandingsgrøfter i mosen. Området var efter afsmeltning i slutningen af sidste istid for 18.000 år siden del af en større sø. Søen strakte sig fra Bromølle i vest via en snæver passage ved Skellingsted Bro til Undløse i øst og dækkede et areal på ca. 30 km² eller mere end det dobbelte af den nærliggende Tissø. I løbet af stenalderen blev søen gradvis fyldt op. Først bundfældedes lerslam, siden kom der søkalk ovenpå. Til sidst aflejredes dynd og planterester på bunden, samtidig med at sumpvegetationen bredte sig fra det faste land ud mod midten af søen. Sådan blev søen til Sjællands største mose. I Jernalder og Vikingetid med koldere klima og mere nedbør ændrede området sig til højmosen med rigelig afsætning af tørv.

Søen og dens omgivelser har været rig på fisk og vildt. Jægere fra storebæltskysten drog ud og boede i området i sommerhalvåret for at fiske og jage. Flokke af kronhjorte blev drevet ud over en revle, hvor de blev et let bytte for de ventende jægere pile. Søbredden rykkede gradvist ud mod midten af søen, og bopladserne fulgte med i samme tempo. På kort tid blev de forladte bopladser dækket af dynd og mosevegetation. Der er rige fund efter bopladser, fiskepladser, offerpladser og af fangst- og jagtrekskaber.

3 LANGS ÅMOSE Å

Den brede Trampesti løber ca. 2 km langs den udgravede Åmose Å. Op gennem 1960'erne blev store dele af Store Åmose drænet, og Åmose Å blev uddybet for at kunne bortlede det vand, der blev afdrænet fra dyrkningsjorderne. Åen fremstår i dag fortsat mere som en stor og dyb afvandingskanal end som et livgivende landskabsselement. Men fortsat griber man af det øde og stille landskab. Som i stenalderen er der fortsat mulighed for at se kronvildt, mens bæver, bjørn, ulv og elg hører historien til.

4 TILBAGE TIL MAGLEMOSEVEJ AD AKADEMIGRØFTEN

Trampestien følges langs Akademigrøften, som udgør den vestlige grænse for fredningen, tilbage til grusvejen. Mod vest ses en forhøjning i landskabet - Magleø, som i 1940'erne og 1950'erne var bo- og hjemsted for omkring 1200 mænd og 400 kvinder og deres børn. Alle var de beskæftiget med tørvegravning i området. De mange træhuse og marketenderiet med plads til 200 mennesker er væk, ligesom den gamle stationsbygning ved Bodal Gods. Herfra blev der under 2. Verdenskrig dagligt sendt 75 togvogne af sted med energiforsyninger til hovedstaden. Tørvegravningens historie går dog endnu længere tilbage. Allerede Ludvig Holberg og fæstebønderne på hans gods Tersløsegård syd for Åmosen kappedes i midten af 1700-tallet om at score den økonomiske gevinst ved at skære tørv i mosen.

5 TILBAGE AD GRUSVEJEN

Vejen tilbage ad grusvejen fører dig gennem det 230 ha store, fredede område. Undervejs passerer en sø, som er genskabt i forbindelse med fredningen ved en opstemning af Kongemosegrøften. I Kongemosen er der gjort enestående, arkæologiske fund fra bopladser, som har givet navn til en godt 1000 år lang epoke af Nord-europas jægerstenalder - Kongemosekulturen. Området er fortsat et uvurderligt, videnskabeligt skatkammer for fremtidige generationer. For at bevare dette nationale skatkammer er en yderligere vådgøring af større områder af Store Åmose nødvendig.

